

מי אתה בן-גוריון?

במהלך שיעור זה נחשף אל דמותו הפרטית של דוד בן-גוריון, נגלה מה ניתן ללמוד עליו ועל משפחתו באופן אישי, וכן על דמותו הציבורית כראש הממשלה הראשון במדינת ישראל.

למידה ע"י טריוויה עם שאלות ומשימות על דמותו של בן-גוריון. היסטוריה אישית, פעלו ומאפייני אישיותו.

קהל יעד | א'-ג

חידון טריוויה

מערך שיעור

◀ יסודי

+ מי אתה בן-גוריון
+ איך מקימים מדינה

חטיבה ותיכון

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

מי אתה בן-גוריון?

משחק טריוויה להכרות דוד בן-גוריון

מטרות השיעור

- 1 | היכרות ראשונית עם דמותו של דוד בן-גוריון
- 2 | גיבוש הכיתה על ידי עבודה צוות

הסבר למורה:

- לפני התחלת הפעילות יש לדאוג כי יש ברשותכם את הציוד הבא: תמונה של בן-גוריון, העתק של מגילת העצמאות ללא חתימות (מצורף כנספח), דפים ועפרונות.
- תפקידה של המורה הוא לספור ניקוד לקבוצות ולהכריז בסוף על הקבוצה המנצחת.
- במידה והקבוצה עונה לא נכון על שאלה מסוימת השאלה עוברת לקבוצה השנייה.
- בנספח מטה תמצאו דף תשובות לשאלות הטריוויה.

מהלך

1. הקדמה (5 דקות)

- מראים לילדים תמונה של דוד בן-גוריון ושואלים:
- מי האיש שבתמונה?
 - מה הקשר שלו למדינת ישראל?
 - לאחר מכן מסכמים את הדיון ומספרים ששיעור זה יוקדש להכרת דמותו של דוד בן-גוריון.

2. הסבר על הפעילות: (10 דקות)

- מספרים לילדים שהם יענו על שאלות הקשורות בדוד בן-גוריון וחיייו באמצעות משחק טריוויה.
- 1 | מחלקים את הכיתה לשתי קבוצות
 - 2 | מסבירים לתלמידים כי המטרה של כל קבוצה היא לצבור את מספר הנקודות המרבי.
 - 3 | להכין את הילדים לצפייה בסרט קצר על דוד בן-גוריון שבמהלכו עליהם לזכור כמה שיותר פרטים מהסרט כי זה יעזור להם במענה על התשובות.

3. הפעילות (25 דקות)

- 1 | על המסך יופיעו שלוש נושאים: חיים אישיים, משפחת בן-גוריון, בן-גוריון כמנהיג. הקבוצה מתחילה צריכה לבחור נושא אחד משלושת הנושאים.
- 2 | עם לחיצה על הנושא הנבחר יפתח חלון ובו יוצגו מספרים: 10 | 20 | 30 | 40 - מאחורי כל מספר תוצג שאלה - מתחילים מהשאלה הראשונה - 10 ועד השאלה האחרונה - 40. לאחר שמשלימים נושא מסוים עוברים לנושא הבא וכן הלאה.
- 3 | הפעילות מסתיימת לאחר מענה על כל השאלות ולאחר שהמורה מכריזה על הקבוצה המנצחת.

לסיכום (5 דקות)

- שואלים את התלמידים:
- מה למדתם על דוד בן-גוריון לאחר המענה על החידון?
 - במידה והייתם פוגשים את דוד בן-גוריון היום, מה הייתם רוצים לשאול אותו?

”גורל ישראל תלוי
בשני דברים:
בכוחה
ובצדקתה”

משחק טריוויה להכרות דוד בן-גוריון

דף תשובות:

חיים אישיים:

שאלה 10 | פולין

שאלה 20 | לקרוא ולכתוב

שאלה 40 | ספר התנ"ך

משפחתו:

שאלה 10 | תל אביב וקיבוץ שדה בוקר

שאלה 20 | שלושה ילדים

דוד בן-גוריון כמנהיג

שאלה 10 | כל התשובות נכונות

שאלה 20 | מגילת העצמאות

שאלה 40 | כל התשובות נכונות

◀ יסודי

 + מי אתה בן-גוריון
 + איך מקימים מדינה

חטיבה ותיכון

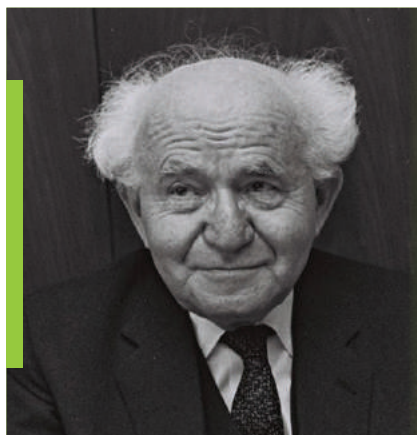
צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

”יש לנו הרבה דברים יקרים בארץ:
יש לנו ארץ יפה, ים תכלת,
אוויר-מרפא, משקים ומוסדות,
אך כל אלה לא ישוו לנכס היקר ביותר
”שבנו נתברכנו - לנוער היהודי.
נוער זה - הוא עתיד האומה.”

איך מקימים מדינה

מה נחוץ על מנת להקים מדינה?
כיצד ההחלטות שקיבל בן-גוריון בשנותיה הראשונות של מדינת
ישראל משפיעות על אופייה כיום?

בשיעור נשחק משחק דרכו התלמידים לומדים מה דרוש על מנת
להקים מדינה. במהלכו יבינו את המשמעות של ריבונות, אוכלוסייה,
שטח, הכרה בין לאומית.

קהל יעד | ד'ו

מצגת מלווה

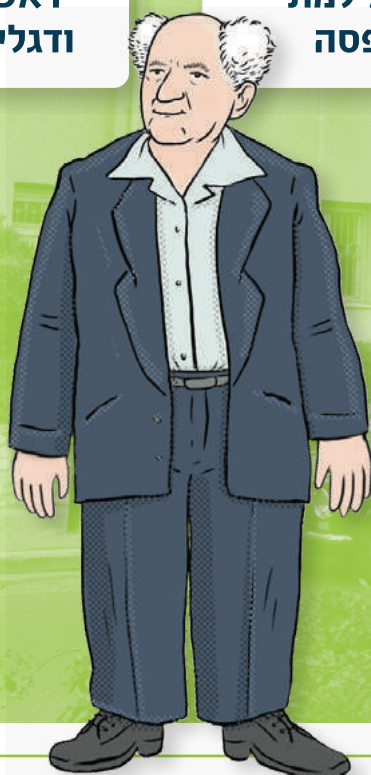
מערך שיעור

**ראשי ממשלה
ודגלים להדפסה**

**מפה אילמת
להדפסה**

◀ יסודי

+ מי אתה בן-גוריון
+ איך מקימים מדינה

חטיבה ותיכון

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

איך מקימים מדינה?

מורשתו ודרכו של דוד בן-גוריון בראי הקמת מדינת ישראל

הדילמה המרכזית של השיעור
אילו תנאים צריכים להתקיים על מנת להקים מדינה, וכיצד החלטות שמתקבלות משפיעות על אופייה של המדינה.

מטרות השיעור

- 1 | התלמידים יחשבו ביחד מה דרוש להקמת מדינה.
- 2 | התלמידים יבינו אילו החלטות התקבלו בעת הקמת מדינת ישראל.
- 3 | התלמידים יכירו את מורשתו של דוד בן-גוריון ואת החלטותיו.

מהלך

הסבר למורה: השיעור הינו משחק משימות מלמד, את השיעור הינך מעבירה בצורה של משחק ומלווה מצגת המצורפת בקובץ. על מנת להתחיל בתחרות, יש לפתוח את קובץ המצגת. בכל פעם שאחת קבוצה מנצחת במשימה מתוך המשימות הכתובות, יש ללחוץ על מקש ה"אנטר". אחרי כל לחיצה במצגת יופיע חלק מפאזל שמציג את המאפיינים להקמת מדינה, לבסוף יופיעו כל חלקי הפאזל וכך יהיה ניתן לפרוש בעיני התלמידים את התמונה הרחבה של מה שנדרש להקמת מדינה ואיך הוקמה מדינת ישראל.

1. פתיחה ודיון (5 דקות)

יושבים במעגל כיתתי. אומרים לפתיחה: היום נדבר על האופן שבו מקימים מדינה. מה נדרש בשביל להקים מדינה, אילו החלטות צריך לקבל, ואיך קמה המדינה שלנו. כשמדינת ישראל הוקמה, מי שעמד בראשה היה מנהיג מאוד מאוד מיוחד בשם דוד בן-גוריון, אותו נכיר היום מקרוב.

2. שאלים

מה נדרש בשביל להקים מדינה?

נכתוב על הלוח את התשובות שנאמרות על הלוח. ננסה ללקט את התשובות הבאות מתוך מה שנאמר:

- אנשים
- קרקע
- הסכמה של מדינות אחרות (הכרה בינלאומית)
- כסף ומשאבים
- אפשרות לקבל החלטות על עצמי (ריבונות)

3. אומרים

אנחנו נכיר עכשיו את חמשת המאפיינים הללו, בעזרת משימות. נחלק את הכיתה לשתי קבוצות שיתחרו האחת בשנייה - מי תהיה הקבוצה הראשונה שתצליח להקים את מדינת ישראל? קבוצה שתצליח במשימה, תקבל חלק מפאזל, כל חלקי הפאזל יחד מתארים את הקמת מדינת ישראל. (התמונה במצגת המצורפת).

**”גורל ישראל תלוי
בשני דברים:
בכוחה
ובצדקתה”**

איך מקימים מדינה?

מורשתו ודרכו של דוד בן-גוריון בראי הקמת מדינת ישראל

4. **פותחים את המצגת** ומזניקים את התלמידים למשימות בחלוקה לשתי קבוצות:

משימה למאפיין אנשים/תושבים

לפני קום המדינה היו היהודים מפוזרים במדינות רבות ברחבי העולם.

המשימה: הקבוצה שתצליח לכתוב תוך 45 שניות כמה שיותר מדינות שמהן הגיעו יהודים לארץ בשנות הקמת המדינה תזכה.

פאזל שנחשף: ציור של בית - דימוי לעם ישראל.

משימה למאפיין 'קרקע בארץ ישראל':

על מנת להקים מדינה דרוש שטח שהמדינה יכולה לקום בו.

המשימה: כל קבוצה מקבלת מפה אילמת של ישראל עם נקודות ציון של ערים, ובצד מופיעים שמותיהן. הקבוצה שתמלא באופן הכי מהיר ומדויק את המפה בשמות היישובים תקבל את הנקודות.

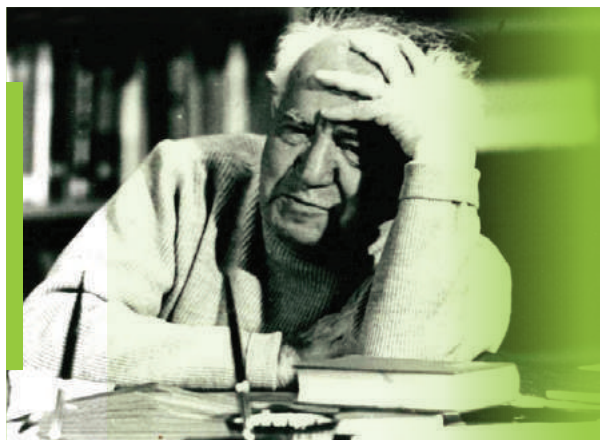
פאזל שנחשף: ציור של גינה - ארץ ישראל.

משימה למאפיין 'הכרה של מדינות אחרות (הכרה בינלאומית)':

שאר מדינות העולם צריכות להכיר בישראל כמדינה על מנת לכבד אותה ולחתום איתה על הסכמים.

המשימה: כל קבוצה מקבלת שני סטים (מצורף נספח) של תמונות - סט תמונות של ראשי ממשלה של מדינות שונות, וסט דגלים ושמות של אותן המדינות. הקבוצה שתסדר באופן הכי מהיר ומדויק את הסטים תקבל נקודות.

פאזל שנחשף: ציור של מעגל אנשים בחצר - הסכמה של מדינות אחרות.

”היסטוריה
לא כותבים,
היסטוריה
עושים”

משימה למאפיין 'כסף ומשאבים':

המדינה זקוקה למשאבים על מנת להקים תשתיות - בתים, כבישים, מוסדות ציבור, כסף לשלם משכורות לפועלים ולאזרחים.

המשימה: נציג מכל קבוצה עומד עם הגב ללוח ויחד משחקים בפנטומימה. נכתוב על הלוח מאחורי נציגי הקבוצות דברים שונים שעולים כסף בעת הקמת מדינה, והקבוצה תציג אותם לנציג בפנטומימה מהר ככל האפשר (אפשרויות - כלי נשק וציוד צבאי, הקמת בתי ספר, קליטה של עולים חדשים, בניית בתי חולים, סלילת כבישים, בניית בתים וערים).

הפאזל שנחשף: ציור של מטמון כסף - כסף ומשאבים.

משימה למאפיין 'אפשרות לקבל החלטות על עצמי (ריבונות)':

המדינה צריכה להיות מסוגלת לחוקק חוקים שיבטאו את רצונם של אזרחי המדינה. חשוב שהאזרחים יחליטו על אורח חייהם ועל אופייה של המדינה, ולא יחיו על פי חוקים שקבעו מדינות אחרות ששולטות במדינה.

איך מקימים מדינה?

מורשתו ודרכו של דוד בן-גוריון בראי הקמת מדינת ישראל

המשימה: משחקים את המשחק "מלך התנועות": מוציאים מתנדב מהכיתה. כשהמתנדב בחוץ בוחרים תלמיד אחר שיהיה "מלך התנועות" - שיחליט איזה תנועה עושים, ושאר התלמידים יעשו את התנועה בעקבותיו. המתנדב שיצא נכנס בחזרה וצריך לזהות מיהו "מלך התנועות". מנצח המלך שלא מצליחים לגלות אותו תוך שלושה ניחושים.

הפאזל שנחשף: ציור של מגילת העצמאות- קבלת החלטות על עצמי: ריבונות

5. סיום התחרות

שבח/י את הקבוצה הזוכה ובקש/י מכולם להביט בחלקי התמונה שמרכיבים את כל מה שדרוש לשם הקמת מדינה. לבסוף, לחצ/י פעם נוספת על מקש ה'אנטר' וחשפ/י את חלק הפאזל החסר- את בן-גוריון מכריז על הקמת המדינה

6. אומרים לסיכום

דוד בן-גוריון היה ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל הצעירה, ובבואו להקים את מדינת ישראל היה עליו להתמודד עם שאלות רבות לגבי אופייה ודמותה של המדינה. הוא נדרש לקבל החלטות רבות שעיצבו את המדינה שלנו. גם היום ישנם במדינת ישראל אתגרים איתם עלינו להתמודד בכדי לשמור על העם היהודי ולהגשים את חלומנו של בן-גוריון על אופייה של מדינת ישראל.

מגילת העצמאות

את הניסוח האחרון של מגילת העצמאות ניסח בן-גוריון כמה שעות לפני הכרזת העצמאות, למה לקח כל כך הרבה זמן להסכים על מסמך המתאר את עצמאותה של מדינת ישראל, תפקידה והלך רוחה, ובכלל, האם היא עדיין רלוונטית להיום?

בסדנא התלמידים יכירו את מגילת העצמאות וישאלו האם ההכרה במסמך זה מגביר את היכולת של החברה ליצור הסכמה על איך לחיות במדינה.

דרך עבודה בקבוצות התלמידים ינסו לתת פתרונות לסוגיות בחברה הישראלית דרך ערכי מגילת העצמאות.

קהל יעד | ז'ט'

נספחים להדפסה

מערך שיעור

בסיס להסכמה על יסודות קיומה של מדינת ישראל

יסודי

◀ חטיבה ותיכון

+ מגילת העצמאות
+ איך מקימים מדינה

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

הדילמה המרכזית של השיעור
האם וכיצד ההסכמה על מגילת העצמאות ועקרונותיה רלוונטית גם היום?

מטרות השיעור

- 1 | מחלוקות בחברה הישראלית: היכרות עם הכרזת מגילת העצמאות כדוגמה להתגברות על מחלוקות עמוקות בחברה ובעם.
- 2 | רלוונטיות המגילה לימינו: הצבת האתגר של המשך ההסכמה על מעמדה של מגילת העצמאות כמסמך מכונן, על-ידי חלקים שונים בחברה שמחלוקות מהותיות מצויות ביניהם.
- 3 | זהות יהודית ודמוקרטית- בירור הצורך בביסוס הסכמות ובקבלת החלטות ביחס למחלוקות קיימות, כדי שניתן יהיה לחיות איתן וליצור מנגנונים הולמים להתמודדות איתן.

מהלך

- 1 | צופים בסרטון של כאן - תאגיד השידור הישראלי "הסיפור המטורף על מגילת העצמאות":
<https://www.youtube.com/watch?v=LahE8Ug1y6A>
 - האם הכרתם את מגילת העצמאות ואת הסיפור העומד מאחוריה?
 - אילו מחלוקות נוספות קיימות לדעתכם בתוכן המגילה?
- 2 | מבקשים מהתלמידים לעיין בנוסח מגילת העצמאות (נספח א') ובזוגות (לפי מקומות הישיבה), לסמן נושאים שלדעתם הייתה עליהם מחלוקת כשעמדו לחתום על המגילה.
 - האם קראתם פעם את המגילה? מה אתם חושבים על המסמך שקראתם?
 - אילו נושאים סימנתם? אילו סוגי מחלוקות היו לדעתכם במעמד החתימה וההסכמה על המגילה?
- 3 | כותבים על הלוח את המחלוקות שהתלמידים מצאו, ושואלים:
 - מה משקף אופן ההסכמה על מגילת העצמאות כמסמך מכונן ליסוד המדינה?
 - מדוע נציגי כל המגזרים חותמים על המגילה בסופו של דבר?
 - מה נדרש מכל אחד מהמגזרים על מנת שתתקבל הסכמה על נוסח המגילה, כך שתהפוך למסמך מכונן בהקמת המדינה?
 - מה מקומה של מגילת העצמאות בימינו? כיצד מתייחסים אליה?

למורה: מגילת העצמאות מהווה בסיס להסכמה בין מגזרים שונים בחברה, שהיו נכונים להתגבר על מחלוקות עמוקות הקיימות ביניהם ולפעול יחד למען קידומה של מדינה יהודית-דמוקרטית ולהגשמת הריבונות של העם היהודי בארצו. תוכן המגילה מבטא נכונות לחיות עם מחלוקות שחלקן אינן ניתנות ליישוב, ויצירת אופנים להגשמת תכנים אלה תחת מסגרות חיים משותפות.

נבסיס להסכמה על יסודות קיומה של מדינת ישראל

- 4 | ניסיון התמודדות עם מחלוקות בחברה הישראלית בראי מגילת העצמאות:** מחלקים את התלמידים לשלישיות, וכל קבוצת תלמידים צריכה לבחור את אחת המחלוקות בחברה, ולנסות לתת לה פתרון - בראי ערכי מגילת העצמאות.
- המחלוקות (יש לבחור מספר מחלוקות שרוצים לתת לתלמידים. ניתן להוסיף מחלוקות נוספות):
- היחס לשבת במדינה (תחבורה ציבורית, חנויות, עבודה, יחס למסורות ישראל).
 - גיוס לצבא - האם נדרש גיוס חובה למען ביטחון ישראל?
 - היחס למיעוטים בתוך החברה - כיצד נכון להתייחס לקהילות שאינן יהודיות במסגרת החוק או התרבות בישראל? צריך לתת להם לעלות? לחיות כחלק מהמדינה?
 - מעמדו של בית המשפט בתוך מערכת הממשל, החוק והמשפט. האם בית המשפט, שאינו גוף דמוקרטי (השופטים אינם נבחרים על ידי הציבור, אלא ממונים על ידי ועדה), צריך להכריע בעת שהכנסת שהינה הגוף המחוקקת או הממשלה כגוף מבצע מכריעות להוביל את המדינה בחוקים ובהנחיות שונים ממה שבית המשפט מוביל?
 - מעמדו של בית המשפט בתוך מערכת הממשל, החוק והמשפט - בית המשפט אינו גוף דמוקרטי (השופטים אינם נבחרים על ידי הציבור, אלא ממונים על ידי ועדה), לעומת הכנסת והממשלה, שהן רשויות נבחרות. האם יש לבית המשפט סמכות לפסול או לשנות חוקים שחוקקו על ידי הכנסת או הממשלה?
 - מונופול על הדת - האם ניהול הלכות הדת בישראל צריך להיות מרוכז על ידי רבנות המייצגת זרם דתי אחד, או על ידי זרמים שונים?
 - היחס לנשים במרחב הציבורי בישראל - הדרת נשים, שירת נשים, העיסוק בגוף האישה.

- 5 | מבקשים מהתלמידים להציג את הפתרונות שלהם למחלוקות ושואלים לסיכום:**
- האם וכיצד הכרה במגילת העצמאות כמסמך מכונן תגדיל את היכולת שלנו לבנות הסכמות משותפות על אורחות החיים במדינה?

לסיכום

אומרים לסיכום: מגילת העצמאות מהווה, מאז ההכרזה על הקמת המדינה ועד היום, סמל להסכמה על בסיס משותף. רק על יסוד הסכמה כזו ניתן להמשיך ולקיים מחלוקות בין זרמים שונים על אופיה של מדינת ישראל. לעיתים ההסכמה היא על עצם המוכנות להתמודד באופן משותף עם הסוגיות הללו. דוד בן-גוריון זיהה את האתגר הזה, וביקש להביא להכרעה על כך שהזרמים השונים מוכנים להתמודד באופן משותף עם מתחים ומחלוקות.

יסודי

◀ חטיבה ותיכון

+ מגילת העצמאות
+ איך מקימים מדינה

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משותב

איך מקימים מדינה?

מה נחוץ על מנת להקים מדינה?
כיצד ההחלטות שקיבל בן-גוריון בשנותיה הראשון של מדינת ישראל
משפיעות על אופייה כיום?

התלמידים נחשפים לדילמות אמיתיות שהיה צריך לקבל עליהם
החלטה בהקמת מדינת ישראל, דרך דיון על האופציות השונות
שניתנות לשיקול ניתן להבין את השלכות אפשריות השונות.

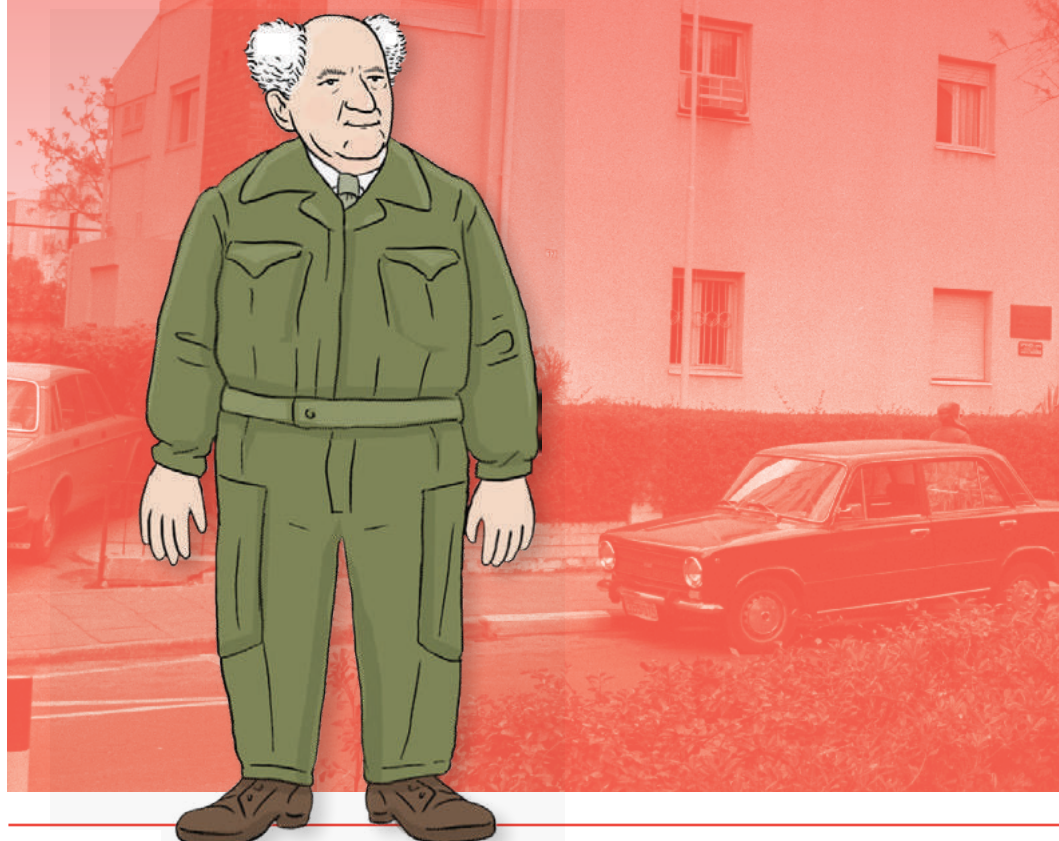
קהל יעד | ט'-י"ב

מצגת מלווה

מערך שיעור

יסודי

חטיבה ותיכון

+ מגילת העצמאות
+ איך מקימים מדינה

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

איך מקימים מדינה?

מורשתו ודרכו של דוד בן-גוריון בראי הקמת מדינת ישראל

הדילמה המרכזית של השיעור
אילו משאבים נחוצים להקמת מדינה, וכיצד החלטות שמתקבלות משפיעות על אופיה של המדינה?

מטרות השיעור

- 1 | התלמידים יחשבו יחד מה דרוש להקמת מדינה.
- 2 | התלמידים יבינו אילו החלטות שהתקבלו בעת הקמת מדינת ישראל.
- 3 | התלמידים יכירו את מורשתו של דוד בן-גוריון ואת החלטותיו.

מהלך

1. פתיחה ודיון (5 דקות)

יושבים במעגל כיתתי. אומרים לפתיחה: היום נדבר על האופן שבו מקימים מדינה. מה נדרש בשביל להקים מדינה, אילו החלטות צריך לקבל, ואיך קמה המדינה שלנו. כשמדינת ישראל הוקמה, מי שעמד בראשה היה מנהיג מאוד מיוחד בשם דוד בן-גוריון, אותו נכיר היום מקרוב.

2. שאלים

מה נדרש בשביל להקים מדינה?
נכתוב על הלוח את התשובות שנאמרות על הלוח. ננסה ללקט את התשובות הבאות מתוך מה שנאמר:

- אנשים
- קרקע
- הכרה בינלאומית
- כסף ומשאבים
- אפשרות לקבל החלטות עבור עצמי (ריבונות)

3. אומרים

אנו נכיר עכשיו את חמשת המרכיבים הללו, באמצעות היכרות עם דילמות שדרשו קבלת החלטות בעת הקמת מדינת ישראל. במצגת המלווה את השיעור נכיר את הדילמות, וכן שני פתרונות אפשריים לכל דילמה. כולנו יחד נצטרך לקבל החלטה, על פי עקרון הכרעת הרוב, על האופן שבו נרצה להתנהל.

הסבר למורה: מצורפת מצגת פאוורפוינט המלווה את השיעור. על מנת לדון בדילמות, עליך לפתוח את קובץ המצגת, ובכל שלב להציג דילמה חדשה עם שני הפתרונות האפשריים לה. חשוב לחדד לתלמידים את המסר שכל פתרון יגזור השלכות שונות.

4. פותחים את המצגת

דיון: אנשים/תושבים

בקום המדינה אוכלוסיית ישראל מנתה 650,000 אזרחים. בעשור הראשון להקמתה של מדינת ישראל, המדינה החדשה קולטת אליה 900,000 עולים חדשים מכל העולם.

השאלה

האם מדינת ישראל צריכה לקלוט עלייה בשנותיה הראשונות?

באיזה אופן היא צריכה לקלוט עלייה? איך מחליטים כמה יהודים יעלו ומאילו מדינות?

אפשרות א': להחליט שלא קולטים עלייה עד שמדינת ישראל תתייצב ותהיה מספיק חזקה ויציבה בשביל לקלוט אליה אנשים חדשים.

אפשרות ב': לקלוט עלייה של יהודים מהעולם, ולהתמודד עם הבעיות השונות שקליטת עלייה תיצור במדינה היהודית החדשה?

איך מקימים מדינה?

מורשתו ודרכו של דוד בן-גוריון בראי הקמת מדינת ישראל

דיון: אפשרות לקבל החלטות עבור עצמי (ריבונות).

בכ"ט בנובמבר (29 בנובמבר 1947) החליטה עצרת האו"ם על הקמת שתי מדינות לשני עמים בשטחי ארץ ישראל - מדינה יהודית ומדינה פלסטינית. 33 מדינות הצביעו בעד קבלת ההחלטה. 13 מדינות הצביעו נגד, 10 מדינות נמנעו ומדינה אחת נעדרה. הצעת החלוקה כללה חלוקה של שטח מדינת ארץ ישראל לשניים.

השאלה

האם לדעתכם כדאי להקים את מדינת ישראל החדשה לפי הצעת החלוקה של מדינות האו"ם, או שצריך להתעלם מעמדתן של מדינות העולם ולקבוע את גבולות מדינת ישראל לפי הצרכים והאינטרסים של היישוב היהודי בארץ?
אפשרות א': לקבוע את גבולות מדינת ישראל לפי הצעת החלוקה של האו"ם, ולזכות בתמיכה בינלאומית להקמת מדינת ישראל.
אפשרות ב': להקים את המדינה ולקבוע את גבולותיה בהתאם לרצון של היישוב היהודי, ולקחת בחשבון שמדינות העולם יגיבו ככל הנראה בחוסר תמיכה.

דיון: קרקע בארץ ישראל

לפני קום המדינה, בשטחי מדינת ישראל חיו תושבים פלסטיניים רבים. בעת תכנון הקמת המדינה, עלה הצורך לקבל החלטה לגבי היחס לתושבים אלה ולשטחים בהם הם חיים.

השאלה

מהי ההחלטה שראוי לקבל ביחס לתושבים הערבים בארץ ישראל בעת תכנון הקמת המדינה?
אפשרות א': לתכנן תוכניות על שטחי מדינת ישראל העתידית תוך התעלמות מהפלסטינים המתגוררים שם (לנסות לאלץ אותם לעזוב בכוח).
אפשרות ב': להיפגש עם מנהיגי הקהילה הפלסטינית בארץ ולנסות להגיע לפתרון משותף לפני הקמת מדינת ישראל.

5. אומרים לסיכום

דוד בן-גוריון היה ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל הצעירה, ובבואו להקים את מדינת ישראל היה עליו להתמודד עם שאלות רבות לגבי אופייה ודמותה של המדינה. הוא נדרש לקבל החלטות רבות שעיצבו את המדינה שלנו. גם היום ישנם במדינת ישראל אתגרים איתם עלינו להתמודד בכדי לשמור על העם היהודי ולהגשים את חלומו של בן-גוריון על אופייה של מדינת ישראל.

חינוך לממלכתיות

סדנה הבוחנת את המונח ממלכתיות דרך כוונתו של בן-גוריון
בטביעת המושג, דרך למידת עמיתים על בחינת המושג והרלוונטיות
שלו לימינו נשאל איך מחנכים לממלכתיות?

קהל יעד | מורים ואנשי חינוך

מצגת מלווה

מערך שיעור

יסודי

חטיבה ותיכון

◀ צוותי חינוך

+ חינוך לממלכתיות

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

יסודי

חטיבה ותיכון

◀ צוותי חינוך

+ חינוך לממלכתיות

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

רציונל: ה'ממלכתיות' על פי בן-גוריון היא מונח בעל משמעות ערכית שיש ליישמו, הלכה למעשה. מתוך אמונה כי ביתו הפרטי של בן-גוריון בתל אביב הינו סמל לפועלו של מי שהיה במוקד ההכרעות ערב הקמת המדינה, אנו מבקשים להחזיר להחברה הישראלית בכלל ולמערכת החינוך בפרט את חשיבותה של 'ממלכתיות' כמייצרת תודעה אזרחית פעילה ומשותפת.

על אף העובדה שמדובר במושג שבן-גוריון הוגה ויוצק את פרשנותו, מדובר במושג שקיבל, לאורך השנים, פרושים שונים ולעיתים אף מנוגדים. בעיקר ברור היום לכל, כי מדובר במושג שרבים האנשים שעושים בו שימוש בהקשרים שונים לחלוטין.

כדי לעסוק בחינוך לממלכתיות, נכון לפני כל דבר אחר, להכיר ולהבין יחד את המושג ואת משמעותו, כפי שהתכוון אליו בן-גוריון. לאחר מכן, לבחון את מידת הרלוונטיות של המושג למציאות הישראלית העכשווית ולסיום להבין כיצד נכון לחנך לאורו של ערך זה.

מטרות

- 1 | הכרות עם המושג "ממלכתיות" וכוונתו של בן-גוריון בטביעת המושג.
- 2 | בחינת המושג והרלוונטיות שלו למציאות של שנת 2020-2025
- 3 | למידת עמיתים: איך מחנכים לממלכתיות?

לפניך מערך הפעלה למצגת המצורפת "ממלכתיות למורים". במסמך זה ניתן למצוא פירוט על הפעילויות, התוכן והדיונים המלווים את המצגת, לפי סדר הופעתם בשקופיות המצגת. מערך זה מוצע כהפעלה אפשרית למעבירי הסדנה וכולל הצעות לדיונים.

פתיחה

שקופית 1 | כותרת

שקופית 2-10 | שקופיות הבאות (2-10) מופיעות תמונות ובהן המילה ממלכתיות. בכל אחת מהשקופיות, מופיעה המילה בהקשר אחר. מנחה הסדנה ת/יבקש מהמשתתפים/ת להסתכל בעיון על כל אחת מהתמונות בשקופיות השונות ולרשום לעצמו/ה, מתוך התבוננות בתמונות את ההגדרה למושג "ממלכתיות".

שקופית 11 | בתום המעבר על השקופיות, ת/יערוך המנחה סבב בין משתתפי הסדנה ות/יבקש מכל אחד/ת מהמשתתפים/ת, להקריא בפני האחרים/ת את הגדרתו/ה למושג.

שאלות לדיון

- האם ההגדרה שלכם נכונה לכל אחת מהתמונות שהוצגו לאורך השקופיות?
- האם יש מקרים שבהם ההגדרה שלכם/ן לממלכתיות סותרת את ההקשר שבו הופיעה באחת השקופיות? אם כן - מה הסתירה? איזו פרשנות אחרת למושג "ממלכתיות" מופיע בהקשר האחר.

• האם אנחנו יכולים ליצור מכלל ההמשגות שלנו, כקבוצה, המשגה אחת? עד כמה השונות בינינו גדולה? קטנה? על מה מעיד הדבר?

גוף הפעילות

שקופית 12 | "על הממלכתיות הבן-גוריונית"

על השקופית מופיעה התייחסות לקשר שבין בן-גוריון והמושג "ממלכתיות". חשוב להבהיר למשתתפים/ות כי בן-גוריון הוא שהמציא את המילה ממלכתיות וטוען אותה בפרשנות ערכית -פוליטית שתהווה את הבסיס למדיניות שלו.

שקופית 13 | "ממלכתיות - תודעה אזרחית משותפת"

מבחינת בן-גוריון (עפ"י פרשנות של חוקרים שונים ובראשם פרופ' ניר קידר) הממלכתיות בפרשנותה המילולית היא "של המדינה", אך בפרשנות הרעיונית שלה היא תודעה אזרחית משותפת. אחרי הצגת המונח "תודעה אזרחית משותפת", נבקש מהמשתתפים, באמצעות השאלות הבאות, לנסות ולהבהיר את המונח:

- מהי לדעתכם תודעה אזרחית? איזו תודעה אמורה להיות לאזרח במדינה דמוקרטית?
- האם תודעה אזרחית צריכה ויכולה להיות משותפת לכלל האזרחים במדינה מסוימת? האם זה חשוב? אם כן - למה? אם לא - מדוע?

- מה דעתכם על תפיסת הממלכתיות הרעיונית של בן-גוריון?

עוד על תפיסת הממלכתיות של בן-גוריון, ניתן לקרוא כאן:

https://www.idi.org.il/media/3498/pp_87.pdf

שקופית 14-15 | "למה הממלכתיות חשובה לבן-גוריון?"

על גבי השקופיות האלו, מופיעות הסיבות שבגינם מאמץ בן-גוריון את תפיסתו הממלכתית והופך אותה, כאמור, לבסיס למדיניותו בכלל ולקבלת ההחלטות שלו בפרט.

הסיבות, כפי שהן כתובות על השקופיות, מבוססות על מחקרו המעמיק של פרופ' ניר קידר ובעיקר על מאמרו "הממלכתיות הישראלית" (עתיד להתפרסם בהוצאת המכון הישראלי לדמוקרטיה).

סיכום

שקופית 16 | ציטוט של בן-גוריון על "ממלכתיות".

אחרי קריאת הסיבות שבגינן העניק בן-גוריון חשיבות למושג ולרעיון של ממלכתיות ואחרי קריאת הציטוט, עוברים לדיון האחרון:

- מה אני חושב על התפיסה הממלכתית של בן-גוריון?
- האם לתפיסה הזו יש מקום היום בחברה הישראלית?
- רבים טוענים כי מדובר בתפיסה נאיבית שאינה יכולה לעמוד במבחן המציאות של החברה המגזרית היום בישראל - מה אתם חושבים על הטענה הזו?
- רבים טוענים, כי הממלכתיות היא כסות שבחסותה נעשו הרבה מאוד עוולות חברתיות בישראל - מה אתם חושבים על הטענה הזו?
- האם לדעתכם יש מקום לחנך לממלכתיות, בישראל של היום? אם כן - איך לדעתכם נכון לעשות זאת?

יסודי

חטיבה ותיכון

◀ צוותי חינוך

+ חינוך לממלכתיות

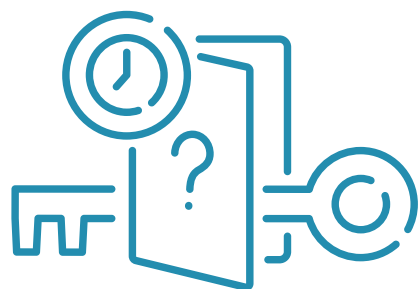
חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

חדר בריחה אינטרקטיבי

חדר בריחה
אינטראקטיבי

יסודי

חטיבה ותיכון

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

מדיה ומשחקים אינטרקטיביים

משחקים אינטרקטיביים

התנ"ך של
בן-גוריון

קהוט
יום בן-גוריון 2025

מדיה

סרטון על הבית

סרטון ממלכתיות

פודקאסט
"הזקן"

סיור וירטואלי
בבית בן-גוריון

יסודי

חטיבה ותיכון

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

◀ מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

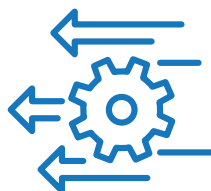
ליצירת קשר \ משוב

ביקור בבית בן-גוריון

היצע פעילות

חינוך – חט"ב ותיכון

מכונות ושנות שרות

חינוך – יסודי

אתר הבית

יסודי

חטיבה ותיכון

צוותי חינוך

חדר בריחה אינטראקטיבי

מדיה ומשחקים

ביקור בבית בן-גוריון

ליצירת קשר \ משוב

צור קשר ומשוב

להמלצות ופעילויות נוספות ניתן לפנות אלינו:

info@bg-house.org

משוב